

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : การจัดการขยะโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน บริเวณตลาดน้ำ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ แจ่มพงษ์

ปีที่ทำการวิจัย : 2553

ขยะมูลฝอยนับเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญปัญหาหนึ่งของชุมชนต่างๆ ทั่วโลก และมีแนวโน้มจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปีเนื่องจากประชากรที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นรวมทั้งสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการบริโภคในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลายขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น “ชุมชนอัมพวา” หรือชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีตลาดน้ำอัมพวาและมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติหลายแห่ง อันส่งผลกระทบต่อปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างจำนวนมาก การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงแนวทางการจัดการขยะ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจจากกลุ่มประชาชนในเขตเทศบาลและนักท่องเที่ยว จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์มุ่งเน้นประเด็นการจัดการขยะและนำผลมาจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ระดมความคิดเห็นจากกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่าขยะในชุมชนเป็นขยะเปียกมากที่สุด รองลงมาเป็นขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในด้านการจัดการขยะของครัวเรือนพบว่าร้อยละ 90 มีภาชนะรองรับขยะประจำบ้าน ในส่วนการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยวพบว่าประมาณร้อยละ 40 ทิ้งขยะในภาชนะรองรับของร้านค้าต่างๆ รองลงมา ทิ้งขยะในภาชนะที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ โดยนักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 85 มีความเห็นว่านักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชนได้ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชน พบว่าประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1) ร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน 2) ร่วมวางแผนและกำหนดกิจกรรมแก้ไขปัญหา 3) ร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา 4) ร่วมปฏิบัติตามแผน 5) ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผน 6) ร่วมเสนอแนะปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในส่วนของนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการขยะของชุมชนได้ดังนี้ 1)ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหaxyะของชุมชน 2)ร่วมลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นในชุมชน 3)ร่วมรักษาความสะอาดทิ้งขยะในภาชนะรองรับที่ชุมชนจัดไว้ โดยในทางปฏิบัติประชาชนสามารถให้ความร่วมมือมากที่สุดคือ ร่วมปฏิบัติตามแผนแก้ไขปัญหaxyะของชุมชน ในส่วนของนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือมากที่สุดคือร่วมรักษาความสะอาดทิ้งขยะในภาชนะรองรับที่ชุมชนจัดไว้ ทั้งนี้ประชาชนและนักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะให้เทศบาล บริหารจัดการขยะโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เทศบาลรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนลดปริมาณขยะและทิ้งขยะในภาชนะรองรับ

คำสำคัญ : ขยะชุมชน ; การจัดการขยะ ; การมีส่วนร่วมของชุมชน